

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 396/2023-9

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a sudcov Ladislava Duditša a Libora Duľu (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátskou kanceláriou GARANT PARTNER legal s. r. o., Einsteinova 21, Bratislava, IČO 36 856 380, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Martin Dočár, proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 5S 153/2018 z 24. februára 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 31. marca 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj porušenia základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a „*ľudského práva na pokojné užívanie svojho majetku podľa Dodatkového protokolu č. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd*“ uznesením všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie. Zároveň sa domáha priznania primeraného finančného zadost'učinenia v sume 1 000 eur a náhrady trov konania.
2. Z ústavnej sťažnosti, napadnutého uznesenia a ďalších príloh ústavnej sťažnosti vyplýva nasledujúci stav veci:
3. Sťažovateľ sa v právnom postavení žalobcu domáhal v konaní na Krajskom súde v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovanej Slovenskej advokátskej komory (ďalej aj „žalovaná“).

4. Krajský súd žalobu sťažovateľa zamietol. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky na základe sťažovateľom podanej kasačnej sťažnosti rozhodnutie krajského súdu zmenil a žalobe vyhovel (zrušil napadnuté rozhodnutie žalovanej). Zároveň sťažovateľovi priznal proti žalovanej nárok na náhradu trov konania.

5. Krajský súd uznesením č. k. 5S 153/2018-123 zo 16. augusta 2022 vydaným vyšším súdnym úradníkom (ďalej len „uznesenie vyššieho súdneho úradníka“) sťažovateľovi priznal náhradu trov konania v sume 910,66 eur. Sťažovateľovi nepriznal daň z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“) za advokátom poskytnuté služby, keďže z verejne dostupných zdrojov zistil, že advokát JUDr. Martin Dočár nie je subjektom registrovaným pre DPH.

6. Uznesenie vyššieho súdneho úradníka napadol sťažovateľ sťažnosťou, o ktorej rozhodol sudca krajského súdu uznesením č. k. 5S 153/2018 z 24. februára 2023 tak, že sťažnosť sťažovateľa zamietol.

7. Vyšší súdny úradník, ako aj sudca krajského súdu zhodne zastávali názor, že zo sťažovateľom predloženej plnej moci zo 16. septembra 2018 vyplýva, že sťažovateľ na svoje zastupovanie splnomocnil JUDr. Martina Dočára, advokáta, fyzickú osobu, a nie spoločnosť GARANT PARTNER legal s. r. o., Einsteinova 21, Bratislava. Skutočnosť, že právny zástupca sťažovateľa uviedol v žalobe, ako aj v plnomocenstve, že vykonáva funkciu konateľa spoločnosti GARANT PARTNER legal s. r. o., nemožno interpretovať tak, že sťažovateľ splnomocnil túto spoločnosť na svoje zastupovanie v konaní pred správnym súdom.

8. Správny súd taktiež uviedol, že nie je jeho povinnosťou zisťovať, akou formou právny zástupca vykonáva advokáciu. Je povinnosťou právneho zástupcu, aby advokáciu vykonával vo forme, ktorú si pre výkon tohto povolania zvolil, a v konaniach vystupoval v súlade s touto zvolenou formou výkonu advokácie. Plnomocenstvo udelené iba konateľovi spoločnosti s ručením obmedzeným nie je plnomocenstvom udeleným právnickej osobe a nemožno z neho vyvodiť, že plnomocenstvo je udelené právnickej osobe. Pokiaľ sa sťažovateľ chcel dať v konaní zastúpiť spoločnosťou GARANT PARTNER legal s. r. o., mal výslovne udeliť plnomocenstvo tejto spoločnosti, čo sa však nestalo.

II.

Argumentácia sťažovateľa

9. Proti napadnutému uzneseniu o výške náhrady trov konania podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje:

a) sťažovateľ bol povinne zastúpený advokátom v zmysle § 49 ods. 1 Správneho súdneho poriadku,

b) advokát pri zastupovaní klienta – sťažovateľa vykonával advokáciu ako konateľ spoločnosti s ručením obmedzeným podľa § 12 ods. 1 písm. e) zákona č. 586/2003 Z. Z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o advokácii“),

c) spoločnosť s ručením obmedzeným, prostredníctvom ktorej advokát ako konateľ vykonával advokáciu, bola a aj je riadne registrovaná ako platiteľ DPH,

d) sťažovateľ poukazuje na § 12 ods. 1 zákona o advokácii, podľa ktorého advokát môže vykonávať advokáciu a) samostatne, b) v združení spolu s inými advokátmi, c) ako spoločník verejnej obchodnej spoločnosti, d) ako komplementár komanditnej spoločnosti alebo e) ako konateľ spoločnosti s ručením obmedzeným,

e) sťažovateľ poukazuje na nález ústavného súdu č. k. II. ÚS 148/06-33 z 12. apríla 2007,

f) ak advokát sťažovateľa vo svojej plnej moci okrem profesijného označenia „advokát“ uviedol aj obchodné meno spoločnosti, na ktorej účet a v ktorej mene advokáciu vykonáva, nemôže byť pochyb o tom, že z pohľadu registrácie pre DPH mala byť pre súd rozhodujúca registrácia samotnej obchodnej spoločnosti, a nie jej konateľa.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

10. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) a porušenie práva vlastníť majetok [čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“)] uznesením krajského súdu o výške náhrady trov konania.

III.1. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru:

11. Ústavný súd zastáva názor, že námietky sťažovateľa uvedené v čl. II v bodoch a) až f) tohto uznesenia neobstoja.

12. Sťažovateľ sa mýli, pokiaľ zastáva názor, že v jeho veci išlo o povinné zastúpenie advokátom v zmysle § 49 ods. 1 Správneho súdneho poriadku.

13. Podľa 49 ods. 1 Správneho súdneho poriadku žalobca musí byť v konaní pred správnym súdom zastúpený advokátom; to neplatí, ak má žalobca, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na správnom súde koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. Povinnosť zastúpenia sa vzťahuje aj na spísanie žaloby. Splnomocnenie udelené advokátovi nemožno obmedziť.

14. Sťažovateľ ako žalobca je advokátom, o čom svedčí jednak jeho označenie v záhlaví napádaného uznesenia (██████████ zapísaný v zozname advokátov vedenom Slovenskou advokátskou komorou pod ██████, vykonávajúci advokáciu ako konateľ obchodnej spoločnosti GARANT PARTNER legal s. r. o.), ako aj samotný predmet konania (žaloba o preskúmanie disciplinárneho rozhodnutia žalovanej – Slovenskej advokátskej komory).

15. Jedným zo základných predpokladov výkonu advokácie je v zmysle § 3 ods. 1 písm. b) zákona o advokácii získanie vysokoškolského vzdelania druhého stupňa v študijnom odbore právo na právnickej fakulte vysokej školy v Slovenskej republike alebo uznanie dokladu o vysokoškolskom právnickom vzdelaní druhého stupňa vydanom zahraničnou vysokou školou; ak žiadateľ získal vysokoškolské vzdelanie najprv v prvom stupni a následne v druhom stupni, vyžaduje sa, aby v oboch stupňoch získal vzdelanie v študijnom odbore právo.

16. Sťažovateľ teda nemusel byť povinne zastúpený v predmetnom konaní v správnom súdnictve. Uvedené, samozrejme, nevylučuje plné právo sťažovateľa dať sa v tomto konaní zastúpiť advokátom. Nešlo však o povinné zastúpenie.

17. Je nesporné, že JUDr. Martin Dočár, advokát, bol a je spoločníkom a konateľom obchodnej spoločnosti GARANT PARTNER legal s. r. o., v rámci ktorej vykonáva advokáciu. Rovnako je nesporné, že spoločnosť GARANT PARTNER legal s. r. o. je riadne registrovaná ako platiteľ DPH. Taktiež je nesporné, že JUDr. Martin Dočár nie je registrovaný ako platiteľ DPH.

18. Ústavný súd síce nedisponuje originálom či kópiou plnej moci, ktorú sťažovateľ v konaní v správnom súdnictve udelil právnenému zástupcovi, avšak jej obsah z pohľadu označenia právneho zástupcu je z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh (vrátane napadnutého uznesenia) nesporný.

19. Sťažovateľ udelil splnomocnenie na svoje zastupovanie v konaní o preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu – žalovanej Slovenskej advokátskej komory JUDr. Martinovi Dočárovi s uvedením výkonu funkcie konateľa spoločnosti GARANT PARTNER legal s. r. o.

20. Zo záhlaví napadnutého uznesenia, ako aj uznesenia vyššieho súdneho úradníka a napokon aj zo záhlavia rozsudku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky, ktorý tvorí prílohu ústavnej sťažnosti, vyplýva, že sťažovateľ je zastúpený JUDr. Martinom Dočárom, advokátom so sídlom: Einsteinova 21, Bratislava.

21. V súlade s názorom krajského súdu uvedeným v napadnutom uznesení ústavný súd uvádza, že je povinnosťou právneho zástupcu, aby advokáciu vykonával vo forme, ktorú si pre výkon tohto povolania zvolil, a v konaniach vystupoval v súlade s touto zvolenou formou výkonu advokácie.

22. Ak teda JUDr. Martin Dočár vykonáva advokáciu ako konateľ spoločnosti s ručením obmedzeným, malo byť plnomocnenstvo sťažovateľom udelené obchodnej spoločnosti GARANT PARTNER legal s. r. o. a len v takom prípade by súčasťou trov právneho zastúpenia bol aj nárok na DPH.

23. Závery, ku ktorým správny súd dospel, tak nemožno označiť za svojvoľné (arbitrárne). Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom krajského súdu nestotožňuje, nestačí na prijatie záveru o zjavnej arbitrárnosti napadnutého uznesenia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom. Z týchto dôvodov ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú postupom podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), keďže neidentifikoval žiadne porušenie sťažovateľom označených práv.

24. Z pohľadu ústavného súdu sa javí prinajmenšom otázne, či za situácie, keď plnomocnenstvo bolo udelené nie spoločnosti GARANT PARTNER legal s. r. o., ale priamo JUDr. Martinovi Dočárovi, mala byť sťažovateľovi vôbec priznaná náhrada trov konania z titulu právneho zastúpenia, keďže v § 15 zákona o advokácii je podrobnejšie vymedzená forma výkonu advokácie advokátmi ako konateľmi spoločnosti s ručením obmedzeným, ktorej predmetom podnikania je poskytovanie právnych služieb. Z § 15 ods. 1 druhej vety zákona o advokácii vyplýva, že spoločníkmi alebo konateľmi takejto spoločnosti môžu byť len advokáti. Z § 15 ods. 2 prvej vety zákona o advokácii vyplýva, že advokáti ako konatelia spoločnosti s ručením obmedzeným vykonávajú advokáciu

v mene a na účet spoločnosti, pričom klient v takomto prípade nevstupuje do právnych vzťahov založených zmluvou o poskytovaní právnych služieb s advokátom, t. j. fyzickou osobou, ktorá konkrétne právne služby poskytuje, ale v tomto právnom vzťahu vystupuje na strane poskytovateľa právnych služieb spoločnosť s ručením obmedzeným.

25. Pozornosti ústavného súdu neušlo, že sťažovateľ v konaní pred ústavným súdom o tu prejednávanej ústavnej sťažnosti splnomocnil na svoje zastupovanie obchodnú spoločnosť GARANT PARTNER legal s. r. o. zastúpenú JUDr. Martinom Dočárom, advokátom, konateľom, a teda splnomocnil presne ten subjekt, prostredníctvom ktorého advokát JUDr. Martin Dočár advokáciu vykonáva.

26. Napokon pokiaľ sťažovateľ poukazuje na nález ústavného súdu č. k. II. ÚS 148/06-33 z 12. apríla 2007, ústavný súd udáva, že v danej veci išlo o presne opačnú situáciu, keď účastník konania bol zastúpený právnickou osobou – advokátskou spoločnosťou s ručením obmedzeným konajúcou prostredníctvom advokáta – konateľa, pričom všeobecný súd dospel k nesprávnemu záveru, že účastník mal byť v konaní zastúpený priamo advokátom fyzickou osobou, nezohľadniac fakt, že tento vykonáva advokáciu ako konateľ spoločnosti s ručením obmedzeným.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu:

27. K namietanému porušeniu označených práv je potrebné uviesť, že sťažovateľ namieta ich porušenie v spojení s alebo v nadväznosti na namietané porušenie jeho práva na spravodlivý proces. Keďže ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade nedošlo k porušeniu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, je zjavné, že nemohlo dôjsť ani k porušeniu týchto sťažovateľom označených práv hmotného charakteru.

28. Na základe už uvedeného ústavný súd musel ústavnú sťažnosť sťažovateľa namietajúcu porušenie práv podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým uznesením odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú postupom podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. augusta 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu